

LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, J. Basanavičiaus g. 5, LT-01118 Vilnius, tel. +370 679 73 210, el. p. info@lrkm.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188683671

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2024-08- Nr.

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL KULTŪROS STATISTIKOS RENGIMO“ PROJEKTO TEIKIMAS

Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, bendradarbiaudama su Valstybės duomenų agentūra, parengė ir teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl kultūros statistikos rengimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projektu sprendžiama problema ir Nutarimo projekto rengimą paskatinusios priežastys.

Kultūros ir kūrybinių industrijų (toliau – KKI) sektorius yra viena dinamiškiausių Europos ekonomikos šakų ir yra svarbus išteklius, skatinantis ekonomikos augimą ir užimtumą, socialinę sanglaudą ir įvairovę – remiantis metine bendrosios rinkos ataskaita 2021 m., KKI ekonominis indėlis yra labai ženklus, nuolat augantis ir didesnis nei keli kiti pirmaujantys sektoriai, tokie kaip telekomunikacijos, aukštosios technologijos, farmacija ir automobilių pramonė¹, todėl būtina vertinti visų KKI ir atskirų jų subsektorių sukuriama ekonominę, kultūrinę ir socialinę vertę.

Europa pasižymi savo kultūros ir paveldo turtingumu ir įvairove. Kultūra gali atlikti svarbų vaidmenį, kad Europos Sąjunga (ES) taptų stipresnė ir demokratiškesnė, sujungdama Europos piliečius, suteikdama tapatybės jausmą, kartu prisidėdama prie asmens gerovės, socialinės sanglaudos ir įtraukties. Be to, KKI vis dažniau laikomas ekonomikos augimo varikliu, ypač darbo vietų kūrimo šaltiniu. ES remia šiuos tikslus per programą „Kūrybiška Europa“, o patikimos, ES lygiu palyginamos ir naujausios kultūros ir KKI statistikos, kuri yra įrodymais grįstos kultūros politikos formavimo pagrindas, rengimas nustatytas „Kūrybiškos Europos“ darbo planų prioritetu.

ES lygiu Europos Sąjungos statistikos tarnyba (toliau – Eurostatas) rengia kultūros statistiką iš kelių skirtingų duomenų rinkimo šaltinių, kurie gali būti naudojami siekiant teikti politikos formuotojams ir kitiems vartotojams statistinę informaciją apie pagrindinius su kultūra susijusių švietimo, kultūros užimtumo, kultūros įmonių, tarptautinės prekybos kultūrinėmis prekėmis, kultūrinio dalyvavimo, informacinių ir ryšių technologijų (IRT) naudojimą kultūros tikslais pokyčius, taip pat namų ūkių ir valdžios išlaidas kultūrai.

ES kultūros statistikos sistema kuriama atsižvelgiant į ESSnet-CULTURE ataskaitą: perimant kultūros apibrėžimą ir Europos bendrijos statistinę ekonominės veiklos rūšių klasifikaciją (EVRK 2 red.), papildant ir atnaujinant kultūros statistikos metodiką (paskutinis atnaujinimas Eurostato kultūros statistikos vadovo 2018 m. leidime).

Iššūkiai matuojant KKI socialinę ir ekonominę poveikį ES lygiu apima bendro kultūros ir kūrybos sektorių apibrėžimo nebuvimą tarp valstybių narių ir Eurostato. Kadangi Eurostato rengiamos statistikos pagrindą sudaro ESSnet-CULTURE apibrėžtos „kultūrinių“ veiklų sritys, Eurostato skelbiama statistinė informacija neapima didesnės „kūrybinių“ ir „industrinių“ KKI veiklų dalies (tokios kaip dizaino ar projektavimo paslaugų dalies tekstilės, baldų ir pan. gamybinėse bei prekybos veiklose). Todėl šiuo metu Eurostato rengiamą statistiką tikslinga įvardinti kaip „kultūros“, ne kaip „KKI“ statistiką, o siekiant maksimaliai palyginamą kultūros srities statistinės informacijos

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021SC0351&from=EN>

ES lygiu bei objektyvių KKI indėlio rodiklių, matant būtinybę jais papildyti ir dabartinę Eurostato kultūros statistikos apimtį, Lietuvoje taip pat tikslinga reglamentuoti tiek „kultūros“, tiek ir „KKI“ statistikos rengimo apimtį.

Nacionalinio pažangos plano² kultūros uždavinius įgyvendinančios Kultūros ir kūrybingumo programos³ pagrindime įvardinta 1.1 problema „Nesisteninga ir neišsami KKI sektoriaus duomenų stebėseną neužtikrina veiksmingų ir savalaikių intervencijų“. Kultūros ir kūrybingumo programos pagrindimo analizėje nustatyta, jog trūksta sistemingo ir nuoseklaus KKI statistinių duomenų rinkimo ir stebėsenos, fragmentiški vertinimai nepilnai atskleidžia KKI sektoriaus potencialą, neparodo realaus indėlio ir vaidmens ekonomikos struktūroje, neužtikrina palyginamumo su tarptautiniais duomenimis, todėl nesudaromos prielaidos kryptingoms valstybės intervencijoms (pvz., kuris KKI subsektorius generuoja didžiausią apyvartą ar eksportą ir tikslinių intervencijų šiuo metu nereikalauja, o kuris turi didžiausią potencialą augti ateityje).

Pagal galiojančią ekonominių veiklos rūšių klasifikatoriaus (EVRK) struktūrą ar profesijų sąrašą kol kas nėra galimybės įvertinti dizaino kuriamos ekonominės vertės Lietuvos ekonomikai, nors Jungtinės Karalystės ir kitų šalių duomenys nuosekliai patvirtina šio KKI subsektoriaus lemiamą įtaką ekonomikos transformacijai, pridėtinės vertės augimui ir inovacijoms.⁴

UNESCO duomenimis KKI sukuria daugiau kaip 3 proc. Pasaulio ekonomikos BVP, yra pats didžiausias jaunimo (iki 29 m.) darbdavys, kuriantis virš 30 mln. darbo vietų, o KKI indėlis į skaitmeninę ekonomiką sudaro 200 mlrd. JAV dolerių nuo 2013 m. ir kasmet dinamiškai auga.⁵

Tuo tarpu oficialioji statistika Lietuvoje, dėl jau minėtų EVRK, profesijų sąrašo struktūros ir kitų sisteminių ribotumų negali pateikti objektyvios statistinės informacijos aktualiais pjūviais, parodančiais KKI kuriamą socialinę ir ekonominę vertę arba tokia statistinė informacija demonstruoja ženkliai mažesnes nei tarptautinių tyrimų lyginamąsias reikšmes, nors atskiri tarptautiniai tyrimai ir konstatuoja vieną sparčiausių Lietuvos KKI augimo tempų ES. Todėl būtina glaudžiai bendradarbiaujant su Valstybės duomenų agentūra sukurti ir plėtoti statistinių duomenų rinkimo ir analizės sistemą, įgalinančią nuosekliai vykdyti KKI sektoriaus stebėseną, analitiką, užtikrinant kryptingą ir specifiškai KKI potencialą įgalinantį valstybės intervencijų į KKI sektorių planavimą, kiekybinį ir kokybinį situacijos ir investicijų rezultatų vertinimą.

Nutarimo projekto rengimo poreikis kyla iš būtinybės užtikrinti kultūros ir KKI oficialiosios statistikos rengimo ir tobulinimo nuoseklumą, būtiną įrodymais grįstos kultūros politikos formavimui. Kultūros ir KKI statistikos rengimo ir tobulinimo nuoseklumą ir tęstinumą, visų pirma, užtikrina reguliarius kultūros palydovinių sąskaitų rengimas. Kultūros palydovinių sąskaitų sąvoka apibrėžia kultūros ir kūrybinio sektoriaus statistiką, atskleidžiančią kultūros ir kūrybinio sektoriaus ekonominę reikšmę⁶.

Šiuo metu nėra teisės aktų, reglamentuojančių sistemišką kultūros ir KKI oficialiosios statistikos rengimą. Teisės aktais⁷ reglamentuojamos tik gana siauros ir fragmentiškos bibliotekų, muziejų, kino gamybos veiklos ir oficialiosios statistikos rengimo sritys, neapimančios viso kultūros

² 2021–2030 metų Nacionalinis pažangos planas, patvirtintas 2020 m. rugsėjo 9 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 998 (<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/c1259440f7dd11eab72ddb4a109da1b5/asr>)

³ Kultūros ir kūrybingumo programa, patvirtinta 2021 m. rugsėjo 29 d. Vyriausybės nutarimu Nr. 781 (<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/8188718121db11ecad9fbbf5f006237b?jfwid=i3h7wm1wn>)

⁴ Europos Komisija, Komisijos tarnybų darbinis dokumentas „Dizainu grindžiamų inovacijų skatinimo veiksmų plano įgyvendinimas“.

<https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:xibz8zk4A64J:https://ec.europa.eu/docsroom/documents/13203/attachments/1/translations/lt/renditions/pdf+&cd=1&hl=lt&ct=clnk&gl=lt>

⁵ https://en.unesco.org/sites/default/files/eng_sdg_moment_culture_in_the_vnrs_flyer_final_0.pdf

⁶ EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS dėl Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistemos Europos Sąjungoje (2010 m. ESS) (A priedas. 22 skyrius).

⁷ Lietuvos Respublikos Seimo 1995-06-06 priimtas Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymas:

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.18307?jfwid=q8i88m28v>;

Lietuvos Respublikos Seimo 1995-06-08 priimtas Lietuvos Respublikos muziejų įstatymas:

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalActEditions/lt/TAD/TAIS.18317?faces-redirect=true>;

Lietuvos Respublikos Seimo 2002-03-05 priimtas Lietuvos Respublikos kino įstatymas:

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalActEditions/lt/TAD/TAIS.162695>

ir KKI sektoriaus (nereglamentuojamas teatrų ir koncertinių įstaigų, galerijų, kultūros centrų veiklos, veiklos paveldo objektuose ir kt. kultūros sričių oficialiosios statistikos rengimas), todėl toks fragmentiškas pavienių kultūros sričių statistikos rengimas niekaip neatitinka kultūros palydovinių sąskaitų (kultūros palydovinių sąskaitų statistinės informacijos rengimas apskritai nėra reglamentuotas ES ar Lietuvos teisės aktais) ir kitų būtinų kultūros oficialiosios statistikos rengimo poreikių (nerengiama statistika apie kūrėjus Lietuvoje, kuri sistemiškai apimtų duomenis apie kūrėjus pagal visus ir atskirus KKI subsektorius, kūrybines profesijas, veiklas pagal EVRK ir skirtingas veiklos ir (ar) užimtumo formas ir kt.).

Atlikus valstybinį auditą „Oficialiosios statistikos organizavimas“⁸, buvo nustatyta, jog dalis oficialiosios statistikos rengiama neturint pakankamo teisinio pagrindo, todėl Valstybės duomenų agentūrai pateikta rekomendacija: „1.2. Atsižvelgiant į oficialiosios statistikos sistemos centralizavimo galimybių ir naudos vertinimo rezultatus, parengti teisės aktų projektus ir / arba jų pakeitimo projektus dėl oficialiosios statistikos sistemos tobulinimo ir pateikti Vyriausybei“.

Teikiamas derinti Nutarimo projektas parengtas siekiant užtikrinti nuoseklų ir nenutrūkstamą kultūros ir KKI oficialiosios statistikos rengimą ir tobulinimą, sukurti tinkamą (šiuo metu trūkstamą) teisinį pagrindą, atitinkantį Lietuvos Respublikos oficialiosios statistikos ir valstybės duomenų valdysenos įstatymo⁹ 2 straipsnio 9 dalies nuostatas, apibrėžiančias oficialiosios statistikos programos sąvoką, tuo pačiu ir teisinį jos rengimo pagrindą – „oficialiosios statistikos programa yra Europos Sąjungos teisės aktais, Lietuvos Respublikos įstatymais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Lietuvos banko valdybos nutarimais, kiek tai susiję su Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatyme įtvirtintomis statistikos sritimis, oficialiąją statistiką tvarkančioms įstaigoms pavedamų atlikti visuomenės reikmėms ir viešajam administravimui reikalingų statistinių tyrimų metinis sąrašas“.

Problemos sprendimo įgyvendinimo kaštai.

Preliminariais skaičiavimais, Valstybės duomenų agentūrai atliekant nuolatinį statistinius tyrimus, papildomas lėšų poreikis kiekvienais metais sudarytų apie 31 tūkst. eurų.

Nutarimo projekto įgyvendinimo nauda, ją patirsiantys subjektai ir Nutarimo projekto įgyvendinimo rezultatai.

Pagrindiniai statistinės informacijos vartotojai yra valstybės institucijos ir įstaigos, Eurostatas, kitos tarptautinės organizacijos, žiniasklaida, verslo ir mokslo atstovai, studentai ir kiti vartotojai. Šiuo metu Valstybės duomenų agentūros portale <https://osp.stat.gov.lt/> skelbiama statistinė informacija apie dalies kultūros įstaigų, kino, radijo ir televizijos įmonių veiklą, kultūros palydovines sąskaitas. Nutarimo projektu siekiama suteikti tinkamą teisinį pagrindą, taip užtikrinant tęstinį ir platesnės apimties kultūros statistinių rodiklių rengimą, kurie yra būtini įrodymais grįstos kultūros politikos formavimui. Statistinė informacija būtų naudojama kultūros sektoriaus stebėsenai šalyje, sudarytų naujas galimybes analizuoti ir vertinti kultūros ir KKI sektoriaus pasiūlą bei paklausą. Tokios informacijos prieinamumas viešai skatina skaidrumo, objektyvumo ir atsakingumo principų, priimant sprendimus, laikymąsi.

Rodikliai, pagal kuriuos bus stebimas Nutarimo projekto įgyvendinimas.

Statistiniai tyrimai, nurodyti Nutarimo projekte, bus įtraukti į Oficialiosios statistikos programos I dalį, kasmet tvirtinamą finansų ministro. Statistinė informacija skelbiama Oficialiosios statistikos portale pagal patvirtintą Oficialiosios statistikos kalendorių.

Nutarimo projektu įgyvendinamas Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano¹⁰ veiksmas „02-02-06. Sukurti tvarią bendrą kultūros bei meno procesų stebėsenos ir modeliavimo sistemą, įgalinančią nuolat vertinti kultūros sektoriaus

⁸ 2022 m. birželio 1 d. Valstybinio audito ataskaita „Oficialiosios statistikos organizavimas“ Nr. VAE-5 (<file:///C:/Users/daivan/Desktop/SPG/2022/Statistika/VK%20atask-officialiosios-statistikos-organizavimas.pdf>)

⁹ Lietuvos Respublikos Seimo 1993-10-12 priimto Lietuvos Respublikos oficialiosios statistikos ir valstybės duomenų valdysenos įstatymo nuo 2024-01-01 galiojanti suvestinė redakcija: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.5592/asr>

¹⁰ Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo planas, patvirtintas 2021-03-10 Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 155 (<https://eseimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/bef7d43286fe11eb998483d0ae31615c?jfwid=i3h7ws9m4>)

kuriamą indėlių“. Nutarimo projektu taip pat bus prisidedama prie šių ES ir Lietuvos strateginių dokumentų įgyvendinimo:

1) „Kūrybiška Europa“ ir 2023–2026 m. kultūros darbo plane nustatyto prioriteto „Patikimos, ES lygiu palyginamos ir naujausios kultūros statistikos, kuri yra patikimos kultūros politikos formavimo pagrindas, rengimas“;

2) 2021–2030 metų Nacionalinio pažangos plano šių strateginių tikslų ir uždavinių įgyvendinimo pažangos stebėsenos (ne rečiau, nei kartą per metus):

1 TIKSLAS. Pereiti prie mokslo žiniomis, pažangiosiomis technologijomis, inovacijomis grįsto darnaus ekonomikos vystymosi ir didinti šalies tarptautinį konkurencingumą (rodiklis 1.11 Kultūros sektoriaus sukuriama pridėtinės vertės dalis, palyginti su visa sukuriama pridėtine verte);

1.9 uždavinys. Didinti kultūros ir kūrybinių industrijų potencialą ir skatinti kūrybiniu turiniu grįstų naujų produktų ir paslaugų kūrimą (rodiklis 1.9.1 Kultūros sektoriaus sukuriama BVP dalis nuo viso šalies sukuriama BVP);

4.1 uždavinys. Skatinti gyventojus dalyvauti kultūrinėse veiklose ir prisidėti prie kultūros plėtros (rodikliai 4.1.1 Privačių namų ūkių galutinių vartojimo išlaidų laisvalaikiui ir kultūrai dalis nuo visų išlaidų; 4.1.3 Kultūros įstaigų pajamos, gaunamos iš fizinių ir privačių juridinių asmenų paramos);

4.2 uždavinys. Gerinti sąlygas kuriantiems Lietuvoje ir didinti Lietuvos kultūros sklaidą užsienyje (rodiklis 4.2.2 Užimtųjų privačiame ir nevyriausybiname kultūros sektoriuose dalis nuo visų užimtųjų).

Nutarimo projektu nėra perkeliama ir (ar) įgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai.

Nutarimo projektas nėra notifikuotinas Europos Komisijai pagal Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“, reikalavimus.

Norint nutarimą įtraukti į teisės sistemą, kitų teisės aktų priimti nereikės.

Nutarimo projekte nėra apibrėžiamų naujų sąvokų ir jas apibrėžiančių terminų. KKI sąvoka apibrėžiama Kultūros politikos pagrindų įstatyme¹¹.

Neigiamų Nutarimo projekto pasekmių nenumatoma.

Vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, Nutarimo projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

Siekiant geriau atliepti kultūros ir KKI sektoriaus interesus, rengiant Nutarimo projektą nuo 2022 m. buvo konsultuojamasi su KKI sektorių atstovaujančiais socialiniais partneriais – Nacionalinės kūrybinių ir kultūrinių industrijų asociacijos atstovais, konsultacijas vykdant susitikimų metu ir susirašinėjimo raštu bei el. paštu būdais. Konsultacijų metu buvo aptarta Nutarimo projektu reglamentuotina kultūros statistikos rengimo apimtis, KKI sektoriaus atstovai itin akcentavo būtinybę praplėsti kultūros palydovinių sąskaitų sudarymo apimtį kūrybinių veiklų, įeinančių į gamybos ir prekybos EVRK kodus, statistiniais duomenimis.

Nutarimo projektas buvo paskelbtas derinimui su suinteresuotomis institucijomis Teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS):

<https://eseimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/5dbfb7604a7111efb121d2fe3a0eff27?positionInSearchResults=0&searchModelUUID=9b0e38cc-921d-4534-8e89-a9e41e578b27>. Nutarimo projektas

derintas su Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Valstybės duomenų agentūra ir Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo biblioteka. Nutarimo projektas teikiamas kartu su derinimo pažyma (pridedama).

¹¹ Lietuvos Respublikos Seimo 2024-06-18 priimtas Lietuvos Respublikos kultūros politikos pagrindų įstatymas, Nr. XIV-2762:

<https://eseimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/e12b7cc02efa11efb121d2fe3a0eff27?positionInSearchResults=1&searchModelUUID=2879b565-bb43-4506-b552-687a82b3bd91>;

Nutarimo projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos (TAIS) Projektų registravimo posistemyje. Prašome pastabas dėl Nutarimo projekto pateikti per 10 darbo dienų nuo jų paskelbimo Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

Nutarimo projektą parengė Kultūros ministerijos Strateginių pokyčių grupės (vadovė Eglė Saudargaitė, tel. +370 601 56 979, el. p. egle.saudargaite@lrkm.lt) vyriausioji patarėja Daiva Nazarovienė, tel. +370 670 14 940, el. p. daiva.nazaroviene@lrkm.lt.

Rengiant Nutarimo projektą dalyvavo Valstybės duomenų agentūros l. e. p. Socialinės apsaugos, sveikatos, švietimo ir kultūros statistikos skyriaus vedėja Rūta Bitinaitė, tel. +370 652 01 914, el. p. ruta.bitinaite@stat.gov.lt.

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 2 lapai;
2. Nutarimo projekto derinimo pažyma, 2 lapai;
3. Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2024-07-30 išvados Nr. 6K-24/4246 kopija, 1 lapas;
4. Valstybės duomenų agentūros 2024-08-06 rašto Nr. SD-1142 kopija, 1 lapas;
5. Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos 2024-07-31 rašto Nr. SD-24-468 kopija, 1 lapas.

Kultūros ministras

Simonas Kairys

Daiva Nazarovienė, tel. +370 670 14 940, el. p. daiva.nazaroviene@lrkm.lt